

Lunds universitet
Språk- och litteraturcentrum
Handledare: Johanna Lindbladh
2018-06-01

Kandidatuppsats i Ryska
Gotte Nilsson
RYSK03

Minnet av kosackernas lidande

En diskursanalys med fokus på kollektivt minne och identitet

Sammanfattning

Syftet med denna studie är att undersöka hur dagens kosacker i Ryssland minns den 24 januari, dagen tillägnad minnet av de kosacker som dödades av bolsjevikerna under och i efterdyningarna av det ryska inbördeskriget. Studien är en diskursanalys av 5 olika artiklar som behandlar dagen. Genom diskursanalys och teorier om kollektivt minne påträffades två olika identiteter i materialet, varav den ena benämns som de Kreml-vänliga kosackerna och den andra de kosacker som betonar etno-partikularism och separatism. De Kreml-vänliga kosackerna går en balansgång mellan att minnas den tragiska händelsen och att samtidigt vara lojala mot Sovjetunionens arvtagare, nämligen det samtida Ryssland. Detta förs både genom att använda sig av specifika ord, belysa de samtida kosackernas uppdrag (vilka de utför i den ryska maktens tjänst) och sammanflätandet av sovjetnostalgin med kosackerna. Den andra sidan som representeras av den fria kosackrörelsen sammanknyter folkmordet med förstörelsen av idén om ett självständigt kosackområde, demografiska förändringar och för en direkt kritik mot de Kreml-vänliga kosackerna vilka de anser förråda Kazatjestvo och dess tänkta ideologi. Överlag dominerar de Kreml-vänliga kosackerna vars dominans hjälper till att bibehålla den rådande hegemonin.

Nyckelord: Kosacker, Ryssland, Kollektivt Minne, Diskursanalys

Innehållsförteckning

1.0 Bakgrund.....	1
2.0 Syfte, metod och teori	2
2.1 Diskursanalys	3
2.2 Identitetsteori.....	4
2.3 Minne, kollektivt minne, kollektiva identitetshistorier och att glömma	5
2.4 Kollektivt minne i Ryssland	7
3.0 Historisk bakgrund.....	8
3.1 Ursprung.....	8
3.2 Avkosackisering.....	9
3.3 Återuppståndelsen	10
4.0 Analys.....	12
4.1 Materialgenomgång.....	12
4.2 Diskursanalys av material	13
Artikel 1 från Vojskovoe kazajtje obsjtjectvo Bsevelikoe Vovsko Donskoe.....	13
Artikel 2 från Kazatjij krug № 3 (1275) 26 januari 2018	15
Artikel 3 från Donskie Ogni	19
Artikel 4 från Volno-Kazatjevo Dvizjenija.....	21
Artikel 5 från Monarchist	24
5.0 Diskussion.....	27
5.1 Synen på Sovjetunionen och identitet.....	28
5.2 Hegemoni och diskurs mot diskurs	30
5.3 Det kollektiva minnet	32
5.4 Slutsats	33
6.0 Referenslista.....	33
6.1 Källor på ryska	35
6.2 Artiklar	36

1.0 Bakgrund

Kosack är idag ett ord oskiljaktigt från Ryssland, Ukraina och slaver överlag. Att vara kosack ses av många ryssar som att vara likvärdigt med att vara ryss (Boeck 1998, s 635). Själva ordet i sig har attribuerats av många till turkiskan där betydelsen är något som på när ”stråtrövare” eller ”bandit”. Men bara ordet i sig i dagens slaviska värld är öppet för meningsskiljaktigheter. Valerij Grazhdan (2003, s 52) hävdar att ordet i sig härstammar från ett gammal-iranskt ord vars betydelse är ”friman” eller ”krigsperson”. Det existerar flera olika idéer om vad en kosack egentligen är, var de kommer ifrån eller vad de har utträttat. Från att vara en typ av mytologiska krigare till idag delvis marginaliserade landsortsbor spänner sig en historia otroligt rik på både hjältedåd och tragedier. I slutet av 1980-talet dök det upp många organisationer som på ett eller annat sätt klassificerade sig som kosacker och sedan dess har kosackerna återigen varit en del av det ryska landskapet. Sedan Sovjetunionens fall har kosacken blivit associerad med "rysk styrka" (Ulrich 2015, s 59) och flera forskare belyser kosackernas rysk-patriotiska anda (Murzina 2015). Putin ska ha gjort försök till att få kosacktraditioner som en del av den ryska nationella identiteten (Ulrich 2015, s 60) och ska ha dragit kopplingen mellan det typiskt ryska och att vara kosack (Laruelle 2009, s 149).

Vid OS i Sochi 2014 kom en grupp kosacker att bli internationellt uppmärksammade då de under en milisaktion på ett våldsamt sätt satte stopp för den feministiska gruppen Pussy Riot protestaktion. Runt OS utgjorde de ett vanligt inslag på gatorna i form av milisuppdrag. Ett annat fenomen som motiverade mig till att utföra denna studie var de rapporter om kosacker som strider för de pro-ryska separatisterna i konflikten i Donbass. Vid anblick av dessa män med modern militärutrustning och i kosacktypiska papakha-mössor förstod jag att detta är en grupp som på ett eller annat sätt har inflytande och jag kom till insikten att det kan finnas många olika intressegrupper som vill veta mer om dagens kosacker. Antalet studier om kosacker i samband med minnespolitik är begränsat och minneshögtidlighållandet den 24 januari är inte särskilt uppmärksammat i Ryssland. Därför kan detta betraktas som en pilotstudie inom ett ämne som är relativt okänt utanför Rysslands gränser.

2.0 Syfte, metod och teori

Denna studie kommer att undersöka minnet av bolsjevikernas brott mot kosackerna som årligen högtidlighålls den 24 januari. Det är endast kosacker från Ryssland som behandlas i studien vilket grundar sig i det språkliga (denna studie är inom ryska som ämne) och att denna studies fokus ligger på att kartlägga förhållningssättet till Sovjetunionen i dagens Ryssland. Det material som kommer att analyseras består av artiklar från ett par olika tidningar, nyhetsportaler eller webbsidor. Utfallet av sökningar på Jandeks och Google har lagt grunden för materialet som genomgår diskursanalysen. Främst eftersöktes material från tidskrifter och webbsidor som har direkt koppling till kosackerna, men andra källor har inte uteslutits, då den 24 januari är ett ganska ouppmärksammat datum i de flesta ryska medier. Det finns olika grupperingar inom kosackernas led och antalet tidskrifter med fokus enbart på kosacker är få. Däremot har kosackerna en närvaro på internet där olika grupper lägger upp egenproducerade nyheter och reportage.

Mitt syfte med denna studie är alltså inte att beskriva det som hände och ta ställning i frågan om kosackfolk mordets vara eller icke vara (vilket är delvis ifrågasatt), eller huruvida kosackerna är en egen etnicitet. Mitt syfte är att beskriva vilka olika diskurser som finns i förhållandet till den 24 januari, samt hur de olika aktörerna använder diskursen för olika syften. Jag kommer delvis att använda mig av Faircloughs kritiska diskursanalys, beskriven av Jørgensen & Phillips (2000) i *Diskursanalys som teori och metod*. Likt Fairclough (Jørgensen & Phillips, 2000, s 72) anser jag att textanalys i sig är kan vara otillräckligt för diskursanalys, eftersom att texterna ifråga behövs sättas i relation till någon form av social kontext. Jag kommer huvudsakligen att följa Faircloughs 5 steg, där jag utformar en problemformulering (Jørgensen & Phillips 2000, s 83), väljer material, delvis transkriberar mitt material, analyserar texten och därefter drar en slutsats av min analys.

Det förväntas finnas åtminstone två diskurser som delvis står mot varandra. Den första är associerad med dem som på ett eller annat sätt kan kategoriseras som mer Kreml-vänliga (exempelvis officiellt registrerade kosacker). Dessa kosacker förväntas uppmärksamma folkmordet men använder sig av en icke-separatistisk, icke etno-partikularistisk diskurs. Agenten (förövarna) förväntas tonas ned och istället kommer fokus ligga på att belysa kosackernas positiva egenskaper som inte går emot Kremls hegemoni. Den andra diskursen är associerad med de kosacker som innehar en mer separatistisk eller etno-partikularistisk hållning. De förväntas hålla en annan diskurs, använda sig av ord som pekar ut agenten mer tydligt, betona kosackernas etno-partikularism, förespråka separatism och

inneha en negativ hållning mot samtida Ryssland och de kosacker som är knutna till Kreml.

2.1 Diskursanalys

Jag kommer att utföra en diskursanalys av ett par olika artiklar som alla berör högtidlighållandet av offren av folkmordet på kosackerna (Геноцид казачьего народа) den 24 januari. Diskursanalysen kombineras med teorier om minnespolitik då det är minnet av händelsen som en del av formandet av identitet för de samtida kosackerna som är av intresse, detta är inget unikt då diskursanalys ofta kombinerar olika vetenskapliga principer. Som Jørgensen & Phillips (2000, s 11) konstaterar bygger diskursanalysen på en socialkonstruktivistisk grund och förutsätter att vår uppfattning av världen är föränderlig (Jørgensen & Phillips 2000 s 12). Med språket som verktyg skapar vi representationer som inte enbart är beskrivande utan även formar verkligheten (Jørgensen & Phillips 2000, s 15). Av intresse är att se ifall artiklarna har en ideologisk synvinkel. Ideologi definierat av Althusser (Jørgensen & Phillips 2000, s22) är egentligen något som kan klassas som förvrängd kunskap om riktiga situationer. Jørgensen & Phillips menar att ideologi handlar om att rekrytera subjekt genom det som kallas interpellation vilket är den process där språket skapar en social position och subjektet till ett ideologiskt subjekt (2000, s 22).

För att kunna förstå en artikels diskurs behöver jag finna artiklarnas *nodalpunkter*, vilket enligt Jørgensen & Phillips definieras som ett tecken vilka de andra tecknen är styrda av (2000, s 33). Dessa nodalpunkter styrs av artikulation vilket enligt Laclau & Mouffe skapar en relation mellan "elementen så att elementens identitet förändras" (Jørgensen & Phillips 2000, s 35). T.ex. ordet folkmord (Геноцид) kan leda till många associationer och den vanligaste kan inte förväntas vara i samband med kosackerna. Men genom att koppla ordet till kosackerna och bolsjevikerna ges det en specifik historisk aspekt och plats. Nodalpunkterna i artiklarna är av central betydelse för frågeställningen då det enligt Jørgensen & Phillips (2000, s 51) skapas en identitet när ett subjekt låter sig representeras av just nodalpunkter. Lacan (Jørgensen & Phillips 2000, s 50) beskriver mästersignifikanter som han namnger som identitets nodalpunkter när dessa signifikanter knyts ihop till ekvivalenskedjor som därav konstituerar en identitet.

Ett grammatiskt element som är sammanknutet med nodalpunkter och som är viktigt att studera är *transitivitet*. Transitivitet kan beskrivas som en analysform där händelser förbinds med ett subjekt

eller objekt. I min analys av transitivitet ska jag försöka se hur exempelvis folkmordet förbinds med kosackernas samtida identitet. I Jørgensen & Phillips kapitel om nationalstaten kan man läsa att i den kritiska diskursanalysen kan fokus ligga på hur den nationella diskursen aktiveras eller ifrågasätts i texter (2000, s 162). Ifrågasättandet av den positiva aspekten av Sovjetunionen som Kosachev (citerad i Torbakov 2011) menar att Ryssland tagit sig arvtagarroll till, förväntas påträffas i en viss del av materialet. Detta i sin tur leder indirekt till kritik mot den samtida ryska staten i sig.

Andra begrepp som är relevanta i den diskursanalys jag utför är *hegemoni* vilket Jørgensen & Phillips beskriver som en diskurs "mellan objektivitet och det politiska". En konflikt uppstår när två diskurser som står emot varandra försöker vinna över samma mottagare (Jørgensen & Phillips 2000, s 49). Denna konflikt förväntas i fråga om kosackerna stå mellan den mer officiella patriotiska hållningen som förvisso inte anammar bolsjevikernas politik men använder den som en byggsten i formandet av den samtida ryska identiteten och mot de kosacker som poängterar bolsjevikernas övergrepp och som i sin tur använder detta som en byggsten i formandet av sin identitet, som således ställs mot den ryska. Fairclough (Jørgensen & Phillips 2000, s 80) betonar att hegemoni är föränderlig och inte stabil. I fråga om Ryssland kan man verkligen notera ett skifte i den hegemoniska diskursen, då exempelvis populariteten av Stalin och Sovjetunionen fluktuerat under åren, nu är den t.ex. starkare än under 90-talet och enligt Kosachev (citerad i Torbakov 2011) har den politiska regimen i Ryssland tagit på sig rollen som Sovjetunionens arvtagare.

2.2 Identitetsteori

I en studie av Phiney & Ong (2007, s 271) där konceptet och mätningen av etnisk identitet undersökts fastställs det att en etnisk identitet är multidimensionell. De fastslår att eftersom etnisk identitet är en så pass multidimensionell konstruktion kan inte endast en form av mätning uppskatta identitetens komplexitet. Phiney & Ong betonar att kärnan i en etnisk identitet är en känsla av att individen blir en del av en grupp genom en utvecklingsfas över tid och som består av en aktiv process av undersökande, lärdomar och åtaganden (Phiney & Ong, 2007, s 279). Phiney & Ong betonar vidare att innan man uppskattar etnisk identitet måste man börja med att verifiera att de studerade faktiskt identifierar sig som medlemmar av en viss grupp (Phiney & Ong, 2007, s 272). Detta leder delvis till problem när man studerar kosacker, då det fortfarande är omtvistat och det råder många olika idéer om vad en kosack är, framförallt inom deras egna led. Samtidigt är detta en

av anledningarna till vad som gör kosackerna såpass intressanta att studera. Att studera hur kosackerna hanterar minnet av olika händelser ger således en indikation på deras egen syn på sin identitet, men kan inte förutsättas utgöra den starkaste faktorn i deras identitet.

Etnisk identitet är inte den enda byggstenen i formandet av en kollektiv identitet. I fråga om kosacker kan även koncept om regional och religiös identitet vara av betydelse, framförallt ifall kosackerna likt de i Popovs studie från 2008 i Kuban (s 8) har en pragmatisk attityd till idén om separat etnisk härkomst. Traditionellt sett har den ortodoxa tron varit av central betydelse för kosackernas identitet, vilket såklart inte särskiljer kosackerna från etniska ryssar. Sedan Sovjetunionens fall har antalet ryssar som betecknar sig som ortodoxa ökat från 20 till 80% (Burgess 2009, s 5) och att vara ortodox är för en del i Ryssland detsamma som att vara ryss (Burgess 2009, s 8). Oppong (2013, s 10) skriver att även ifall bevisen för relationen mellan identitet och religion är begränsad råder det överlag inga tvivel om att relationen mellan religionen och identitet är stark och att religion utgör en nyckelfaktor i formandet av en identitet. Således är religiösa inslag att vänta sig av materialet.

2.3 Minne, kollektivt minne, kollektiva identitetshistorier och att glömma

Minnet är enligt Misztal ett verktyg som hjälper individen att förstå sin omgivning och även en uppsättning idéer och värden om den. Minnet är även det som framförallt konstruerar kollektiva identiteter (Misztal 2010, s 28). Minnet i sig är enligt Misztal socialt i ursprung och influerat av den rådande dominanta diskursen. Vidare menar Misztal att även om det är en individ som minns så är att minnas något mer än en personlig akt, då även de mest personliga minnena är kopplade till en social kontext och influerad av sociala faktorer (Misztal 2010, s 27). Enligt Nora (1989, s 8) har minnen och historia två olika uppfattningar om tid, då minnen är öppna för dialektiken av att komma ihåg och glömma. Minnet är även öppet för en omedveten successiv formförändring och sårbar för manipulation. Historia å andra sidan är en rekonstruktion och är alltid ofullständig.

Kollektiva minnen definieras Schuman & Scott som allmänt delad kunskap om tidigare sociala händelser och som en individ inte direkt behöver ha upplevt. Kollektiva minnen är således kollektivt konstruerade genom social kommunikation (Schuman & Scott 1989, s 379). Paez & Liu (2011) menar även att kollektiva minnen är överföring av mening och identitet från historien till nutid. Dessa kollektiva minnen är användbara för en grupp av flera olika anledningar, minnena kan

skapa en positiv bild av gruppen, minnena kan bibehålla en känsla av kontinuitet och minnena kan hjälpa till att definiera vad som karakteriserar gruppen (Paez & Liu 2011). Skapandet av kollektiva minnen bygger bland annat på att de delade minnena är relevanta för gruppen, att det kollektiva minnet utvecklas från händelser som påverkade ett stort antal människor och att det kollektiva minnet är en viktig del av gruppens sammanhållning och värden. De delas socialt, genom orala traditioner men även via massmedia (Paez & Liu 2011). Assman (refererad av Paez & Liu 2011) menar att kollektiva minnen varar i ungefär 100 år eller tre generationer. Efter det blir minnen något abstrakt som snarare kan beskrivas som semantisk kunskap/kulturellt minne. Relaterar vi detta till ryska inbördeskriget kan man med det synsättet påpeka att minnet nu är på gränsen mellan att gå från ett kollektivt minne till att bli ett kulturellt minne.

Kollektivt minne är inte endast delad historisk kunskap utan en erfarenhet som är framställd genom en representation av det förgångna som ger substans till en gruppens identitet. Minnet hjälper till i skapandet av en kollektiv identitet, oavsett om identiteten är nationell, kulturell, etnisk eller religiös. Minnesnärvaron av det förgångna återfinns i flera olika former och tjänar olika syften. Det kan exempelvis vara i form av ett medvetet kall till återuppståndelse, nostalgiska skäl eller för att använda sig av det förgångna för att ommodellera samtiden (Weedon & Jordan 2012, s 143).

Kollektivt minne har platser som simulerar minnet och som inte endast baseras på fysiska platser, utan även i uppfattade communities som just genom sociala medier (Weedon & Jordan 2012, s146). Inom minnespolitiken finns det en paradox som baseras i relationen mellan *att minnas och att glömma* (Misztal 2010, s 26). Minnespolitiken är ibland nämligen en glömskans politik, framförallt när regimer har något att vinna på att dölja signifikanta händelser (Misztal 2010, s 30). Det finns vissa som betonar vikten av att glömma händelser, exempelvis händelser som kan skada nationens sammanhållning (Misztal 2010, s 30). Glömskan kan också vara ett viktigt steg i en försoningsprocess, stärka funktionerna av civilsamhället och demokrati (Misztal 2010, s32) och utgöra en aktiv del i processen att skapa ett jämlikt samhälle (Misztal 2010, s33).

Av central betydelse för denna studie är konceptet *kollektiva identitetshistorier*. Kollektiva identitetshistorier är enligt Ashmore historier som knyter ihop en grupp. Dessa kollektiva identitetshistorier ställs inte helt sällan mot någon annans. Samtida exempel finns på Nordirland där republikanerna står mot lojalisterna, eller serberna mot albanerna i Kosovo etc (2004, s 96). Kollektiva identitetshistorier är av betydelse i fallet med kosackerna. Om kosackernas kollektiva identitetshistorier skiljer sig såpass mycket från den allmänna i Ryssland, kan man förvänta sig en

ökad spänning mellan kosackerna och Ryssland. Dessa identitetshistorier blir då som en katalysator för att utöka motsättningarna mellan kosackerna och Kreml.

I fråga om kosacker, kan minnesnärvaron tjäna flera olika syften. För att relatera det till Weedon & Jordan (2012, s143) så kan minnet av det förgångna användas i syfte att ingjuta kraft i kosackernas återuppståndelse, men också i nostalgiska syften relatera till en tid då kosackernas position i det ryska tsarväldet var av en privilegierad karaktär eller då kosackerna var de facto självständiga. Minnet av det förgångna kan också användas i syftet att kräva upprättelse efter allt det lidande gruppen var tvungna att uthärda under den kommunistiska eran.

2.4 Kollektivt minne i Ryssland

Kontrollen av det kollektiva minnet är en del av åtminstone två rivaliserande faktorer, där den ena sidans lidande baseras på en negation av den andra sidans (Weedon & Jordan 2012, s 149). Sedan kalla krigets slut har det i Östeuropa funnits ett "överskott av minne" där institutionaliserat minne har varit själva grunden för den kollektiva identiteten. I dessa länder har transformationen från kommunism följts av återupptäckandet av historiska oförrätter (Misztal 2010, s28). I Ryssland är det lite annorlunda. Enligt Levada-center har attityden till både Stalin och Sovjetunionen blivit mer positiv med åren (Khazanov 2008, s 307). Putin har enligt Khazanov använt sig av en pro-sovjetisk retorik och detta har mötts av ett utbrett offentligt stöd (Khazanov 2008, s 305).

Khazanov argumenterar för att attityderna kring Sovjetunionen i Ryssland handlar mer om politik och värden än om kunskap (2008, s 293). Ryska folket vill överlag inte ha Sovjetunionens brott som en samlingspunkt i det kollektiva minnet (Khazanov 2008, s 293). Brott begångna av Sovjetunionen utgör fortfarande en obetydlig faktor i den allmänna opinionen om minnet av Sovjetunionen, vilket Khazanov menar bygger på likgiltighet. Minnen av brotten är även fragmenterade, lokaliserade och är oftast starkare hos etniska minoriteter än hos etniska ryssar (Khazanov 2008, s 294). Att begränsa kunskapen var enligt Khazanov en ovärderlig del av Sovjets ideologi. För att skapa ett kollektivt minne behövde individuella minnen vara i kontinuitet med varandra vilket skedde genom masskommunikationen (Khazanov 2008, s 295). I dagens Ryssland är frågan om vem som är förövare och offer inte besvarad. Kommunistregimen gjorde enligt Khazanov majoriteten av folket till något mer än konformister, nämligen aktivt eller passivt delaktiga i deras brott (Khazanov 2008, s 302).

3.0 Historisk bakgrund

3.1 Ursprung

Kosackernas ursprung är en mytomspunnen fråga och historikerna är oeniga om när och var kosackerna egentligen uppstod. Historiker som Valerij Grazhdan (2003, s 52) hävdar att kosackerna är en kontinuerlig kultur av indoeuropeiska stammar som levt i det som idag är södra Ryssland och Ukraina, medan den ukrainska historikern Mykhailo Hrushevsky anser att kosackerna fanns före 1500-talet men att de blev erkända först efter att de kom i kontakt med kringliggande stater (Boeck 2009, s 20).

Kosackerna slog sig in i historieböckerna på allvar under 1500-talet då Moskva började rekrytera kosacker som soldater och handlingspartners (Boeck 2009, s 19) och de utgjordes av ortodoxa brödraskap vars hemvister var kring floderna Don, Dnepr och Uralfloden (senare även Kuban och Terek). Detta var omstridda landområden som ständigt skuggades av inflytande eller styre från mäktiga riken som Polen, Krimkhanatet, Osmanska riket och Moskva. De tidiga kosackerna hämtade mycket inspiration från kringliggande stäppkulturer (Boeck 2009, s 19) och Boeck (2009, s 32) poängterar att mångkulturalism var en central karaktär hos de tidiga donkosackerna. Till en början var kosackerna fria brödraskap som livnärde sig på att utföra räder (framförallt plundringståg och räder för att frigöra slaver från tatarisk fångenskap). Med tiden ökade deras antal, framförallt i form av förrymda livegna och senare även av förtryckta gammaltroende som utnyttjade faktumet att det fanns få kyrkor i området (Boeck 2009, s 104).

Med tiden kom merparten av områdena dominerade av kosackerna att annekteras och kosackerna inkorporerades in i det ryska imperiet. Detta ledde till nya förutsättningar för kosackerna, varav en del av de nya lagarna kom att tolkas som ett hot mot kosackernas traditionella sätt att leva. Välkända upprosmakare som Stenka Razin (Boeck 2009, s 69) och Bulavin (Boeck 2009, s 175) visar på att inkorporerandet av kosackerna in i det ryska imperiet inte gick utan friktion. Under det ryska imperiet hade kosackerna överlag en privilegierad position (jämfört med vanliga bönder), som tog sig yttringen av att de stod utanför livegenskapssystemet, ägde mark och ofta hade fördelaktig militärtjänstgöring som att driva in tull och agera gränsvakt. För att kunna ta del av dessa privilegier var man tvungen att vara född som kosack, således blev enda möjligheten för

utomstående efter inkorporerandet i Ryssland att gifta in sig (Boeck 2009, s 212).

3.2 Avkosackisering

Ivanov (2013, s 44) menar att en form av proto- avkosackisering tog sin början i andra halvan av 1800-talet, då kosackerna hade flertalet svåröverkomliga problem som ledde till diskussioner om dess vara. Detta handlade t.ex. om problem baserat på privat och statlig finansiering (2013, s 45), allt mer utdaterad och ineffektiv krigföring (2013, s 45), minskad geografisk betydelse (2013, s 44) och överbefolkning i de traditionella kosackområden (2013, s 46). Men det var först efter bolsjevikernas maktövertagande som kosackernas samhälle genomgick den mest tumultartade förändringen. Första världskriget hade slagit hårt mot kosackerna, med många dödade och skadade, vilket minskade arbetskraftstillgången i områdena (Ivanov 2013, s 51).

Folkmordet på kosackernas dag (den 24 januari) baseras på ett brev som författades år 1919 och cirkulerades runt den 24 januari av ЦК РКП (Centralkommittén för Sovjetunionens kommunistiska parti) (Ivanov 2013, s 55). Här radades bland annat upp hur kommissarierna skulle agera i områden med kosacker (citerad i urval):

- 1, Utför massiv terror mot rika kosacker, förinta dem fullständigt; utför urskillningslös massiv terror mot kosacker som allmänt eller på något annat sätt tog del av kampen mot den sovjetiska makten. Mot medelkosackerna (medelklass, medelskikt, vare sig rik eller fattig) behöver man tillämpa alla de metoder som garanterar att inga resningar sker mot den sovjetiska makten.
 - 2, Konfiskera bröd och beslagta allt överskott, detta gäller både bröd och alla andra jordbruksprodukter.
 - 5, Utför en fullständig vapeninsamling, skjut varje person, där det påträffas ett vapen efter tidsfristen
 - 8, Alla kommissarier, som har blivit utplacerade i specifika kosackområden, uppmanas att agera på striktaste sätt i åtagandet av uppdraget.
- (Herman 2003, s 575)

Redan i slutet av december 1920 togs beslutet att likvidera kosackernas avdelning av ВЦК

(All-Russian Central Executive Committee) och år 1921 började konfiskeringen av kosackernas land i stor skala (Ivanov 2013, s 56).

Avkosackiseringen har enligt Ivanov (2013, s 43) blivit ett populärt ämne bland kosackerna under de senaste två decennierna och Ivanov kopplar detta till de utökade diskussionerna om Sovjetunionen och till den ny rörelse som finns i historiska kosackområden. Det råder olika meningar om den sociala identifikationen av kosackerna. Några ser dem som en specifik under-etnicitet, eller egen etnicitet, andra som en samhällsklass. Ivanov har observerat en meningskillnad angående avkosackiseringen, där de som ser kosacker som en under-etnicitet eller egen etnicitet generellt ser avkosackiseringen som ett folkmord, medan de som ser kosacker mer som en specifik klass eller kulturell-grupp ser det som en del av moderniseringen vilket skedde när Ryssland/Sovjetunionen gick från att vara ett traditionellt samhälle till ett industrisamhälle (Ivanov 2013, s 44). Ivanov vill överlag inte kalla det för folkmord, däremot eventuellt "ethnocide". Ivanov gör nämligen en skillnad mellan kosackernas "ståndssamhälle" (i fortsättningen kallat kazatjestvo) vilket utgör kosackernas lagliga plats i det ryska samhället, privilegium etc och "kosackbefolkningen" (Ivanov 2013, s 57).

3.3 Återuppståndelsen

Kosackernas återuppståndelse tar sin början under perestrojkan, då reformer infördes, vilket bland annat möjliggjorde ett mer självständigt organiserande. Under 1980-talet följde de nybildade kosackgrupperna huvudsakligen sovjetideologin men under 90-talet kom kosackerna att anamma nya ideologier (Matsievskij 2012, s 2) men följde generellt de ideologier som dominerade i landet, det vill säga liberalism, kommunism och nationalism (Toje 2006, s 1069). En milstolpe för kosackerna skedde den 14 november år 1989 när staten deklarerade erkännandet av brotten begångna mot etniska minoriteter under 1930- och 40-talet samt upphävandet av kulturella förbud som instiftades under samma period (Kokarev, 2014, s 61). Under sommaren 1992 kom det nya stadgar som bland annat deklarerade att de som identifierade sig som kosack-ättlingar och önskade att organisera sig enligt deras kulturella preferenser skulle få göra det fullt ut. Dessa lagar som instiftades under 1990-talet stadgade först och främst rätten att organisera sig (dock inte under något som kan gå emot den ryska federationens lagar) samt främjandet av detta. Ett exempel på en sådan lag är den som stadgades den 15 juli år 1992 och förespråkar att historiska namn som blivit borttagna under revolutionen ska återföras (Kokarev, 2014, s 61). Södra Ryssland, (Don och Kuban)

utgör de område med mest kosackaktivitet. Sedan år 1993 har exempelvis kosackerna i Kuban haft laglig rätt att organisera sig som miliser (Kokarev 2014, s 63). Det togs under samma tid i Kuban även beslut om att ge ekonomiskt stöd till kosackernas kulturutövningar (Arnold 2014, s 489) samt att exempelvis återanvända kosackernas flagga som regionens (Popov 2018, s 4).

Toje (2006, s 1057) noterar att kosackrörelsen nådde sin topp i början på 90-talet men att rörelsen därefter förlorat sin energi. Ett stort fokus har varit på kosackernas etniska status och demografi. Antalet personer som har kosack-påbrå varierar. Vissa hävdar att cirka 5 miljoner människor kan klassificeras som kosackättlingar (Grazhdan 2008, s 53) (och därav enligt somliga även kosacker) andra att det är uppemot 7 miljoner. En mer säker siffra är att mellan 650 000–700 000 är registrerade i diverse olika kosackorganisationer (Matsievskij 2012, s 370). Trots att 600–700 000 personer är registrerade i olika kosackorganisationer är det enligt 2010 års statistik (Переписи населения 2010 года) endast ca 67 500 som valde ”kosack” som nationalitet. Det är även värt att notera att ”kosack” i den officiella undersökningen inte listas som separat etnicitet likt ”armenier” eller ”ukrainare” utan som en rysk undergrupp. Vidare går det även att notera att detta är en nedgång från 2002 (Перепись населения 2002) då ca 140 000 valde att klassa sig som etniska kosacker. Enligt statistiken är det en väldigt ojämn könsfördelning och enligt 2010 års siffror var antalet män som identifierade sig som kosacker ca 38 000 medan endast ca 29 000 kvinnor.

Vissa såg med oro på kosackrörelsens framväxt och menade att den kunde bidra till oroligheter i norra Kaukasus (Toje 2006, s 1058). Flertalet människorättsgrupper klassar olika kosackgrupper och unioner som "radikala nationalisterna" och hänvisar just till att de har varit aktiva i våld mot etniska minoriteter i anslutning med sina milisuppdrag (Pilkington 2010, s 117–118).

Vissa författare (Menon & Fuller 2002, s 36) menar att Moskva medvetet använder sig av kosackerna som agitatorer mot andra befolkningsgrupper. Det finns observationer om kosackernas kopplingar till radikala nationalistiska grupperingar och organisationer. I södra Ryssland utvecklade t.ex. RNU (Russian national unity/Русское Национальное Единство), en nationalistisk grupp med starkt stöd under 1990-talet ett nära samarbete med den i regionen starka kosackrörelse och kosackerna var delaktiga i vigilantism (Jackson 1999, s 38). En annan radikal rörelse vid namn "People's national party" vann också stöd hos en del kosacker under 1990-talet (Laruelle 2009, s 149 s 53). Det händer även att vissa ideologer i kosackrörelsen försöker rehabilitera minnet av tidigare kontroversiella kosacker som exempelvis Ataman Krasnov (Kislitsyn 2013, s 119) som stred för den Vita sidan under inbördeskriget men som blivit kontroversiell genom sina kontakter med Tyskland både under och efter inbördeskriget. Samtidigt finns det forskare som påpekar

kosackernas positiva interetniska medlande (Rvacheva 2014, s 98) och personer som Volter (2015, s 87) som anser att kosackerna kan vara relevanta ur ett geopolitiskt syfte i Rysslands stora gränsområden.

Kosackerna har sammanfattningsvis sedan uppståndelsen blivit en mångfacetterad rörelse som har observerats i flera olika sammanhang. Kosackerna själva har ingen enhetlig syn på sin historia, politiska ståndpunkter eller plats i det samtida ryska samhället. Den ryska makten och utomstående (akademiker, politiker) verkar inte heller ha en klar plan för kosackerna och deras ställning i samtida Ryssland. Hur kosackerna behandlar det kollektiva minnet av det förgångna kan således leda kosackerna in i en klarare ställning samt ge kosackerna en enhetligare syn både politiskt och identitetsmässigt.

4.0 Analys

4.1 Materialgenomgång

Trots betydelsen av dagen, omnämns minnet av folkmordet på kosackerna den 24 januari inte särskilt ofta i nationell press. I flertalet av de stora ryska mediejättarna som RT (Russia Today) eller Ria Novosti påträffades inga artiklar om dagen. Materialet har istället valts genom sökfunktionerna Google och Jandeks. Målet var att hitta artiklar från olika grupperingar. Därför har exempelvis endast den officiella sidan för donkosackerna valts ut och inte de officiella sidorna för exempelvis kuban- eller terekkosackerna då diskursen förväntas vara densamma. Istället har en artikel från en gruppering som står utanför de registrerade kosackerna, en lokaltidning som inte har en direkt kosackkoppling, en av de få lokala kosacktidningarna som finns och en monarkistisk journal valts ut. Jag kommer inte att kvantifiera användandet av specifika ord, däremot kommer jag att i varje artikel försöka finna svar på dessa frågor:

- Hur beskrivs folkmordet och minneshögtidlighållandet av händelsen?
- Vem pekats ut som förövaren?

Artikel 1 är hämtad från donkosackernas officiella hemsida som är en statlig organisation med en av presidenten utsatt Ataman, för tillfället Viktor Georgevich Goncharv. Medlemmarna här utgörs alltså av registrerade kosacker. På hemsidan finns förutom allmän information om de olika

sammanlänkande organisationerna och deras verksamheter även dagliga nyheter med allt som berör kosacker.

Artikel 2 kommer från *Kazatjij krug* vilket är en lokaltidning från Volgograd och är en av få lokaltidningar för och skriven av kosacker. Tidningen grundades år 1991 och kommer ut en gång i veckan. Det aktuella nummer jag läst är № 3 (1275) 26 januari 2018.

Artikel 3 kommer från *Donskie Ogni* som är en lokaltidning baserad i Rostov Oblast. Tidningen har en närvaro på nätet och är en av områdets äldsta tidningar. Den har varit verksam sedan år 1920 men har genomgått stora förändringar över tid. Rostov Oblast är en del av Don, vilket är ett av de traditionella kosackområdena i Ryssland.

Artikel 4 är skriven av en representant från *Volno-Kazatjevo Dvizjenija* översatt till "den fria kosackrörelsen" vilket är en organisation med kosacker som har en uttalad etno-nationalistisk ideologi. Den fria kosackrörelsen har både en egen webbsida men använder även andra webbplattnar som livejournal eller VK. Den fria kosackrörelsen har enligt egen utsago kämpar för en separat kosacknation som ska inkorporera traditionella kosackområden som Don, Kuban och Terek.

Artikel 5 kommer från tidskriften *Monarchists* hemsida. Monarchist var den första monarkistiska tidskriften i Ryssland efter Sovjetunionens fall och har underrubriken "за веру, царя и отечество" (för tron, tsaren och fäderneslandet). De är uttalade monarkister med bas i St Petersburg och denna monarkistiska publikation är sedan 2003 associerad med "folkets monarki" doktrinen.

4.2 Diskursanalys av material

Artikel 1 från *Vojskovoe kazajtje obsjtjectvo Bsevelikoe Vovsko Donskoe*

День памяти и скорби

Dagen för att minnas och sörja

Artikel 1 är hämtad från donkosackernas officiella hemsida. Artikeln börjar med att belysa datumets signifikans och använder starkt laddade ord för att beskriva händelsen:

День памяти казаков и казачек, невинно убиенных в годы Гражданской войны и репрессий

Dagen för att högtidlighålla minnet av kosackerna [egentligen kosackiska män och kosackiska kvinnor, översättarens anmärkning] som blev oskyldigt dödade under åren av inbördeskrig och repression.

Kosackerna beskrivs inte bara som mördade utan även som "oskyldiga". Även om agenten i denna sats saknas är datumet för läsaren bekant och bara någon rad senare pekas agenten ut i formen av "Оргбюро ЦК РКП" som ett par rader senare beskrivs närmare enligt följande:

Беспощадные расстрелы, массовое взятие заложников и расправа над ними, разграбление куреней и конфискация имущества стали воплощением курса, взятого большевиками в отношении казаков.

Hänsynslösa skjutningar, massiva fängslanden och tillslag mot dem (kosackerna), plundrande av kycklingar och konfiskerade egendomar blev den införlivade kursen som bolsjevikerna tog i samband med kosackerna.

Här utvecklas inte bara agenten till "bolsjeviker" utan den förstärks och med hjälp av kontexten ges ett exempel på det som hände.

Artikelns aktualiserar och ger även en inblick i att högtidlighållandet är en ny företeelse med citatet "С началом возрождения" som markerar kosackernas återuppståndelse som tidigare påpekats tog sin början i slutet av 1980-talet. Vidare konstateras att händelsen högtidlighålls i alla av Vojskans (gammalt ord för armé) byar: "во всех хуторах, станицах и юртах Войска"

Det mest intressanta i artikeln infinner sig i slutet:

Братоубийственная война показала: на крови порядка не создать. Сегодня очень важно сделать выводы из уроков истории, отбросить все противоречия и передать подрастающему поколению любовь к родной земле, уважение к родителям и старшим, воспитывать своих сынов в духе казачьих традиций и православной веры, как это было исстари у казаков.

Brödrakriget har tydligt visat: genom blodspillan kan man inte skapa ordning. Idag är det väldigt viktigt att dra lärdomar från historien, lägga åt sidan alla motsättningar och till den kommande generationen föra över kärleken till vår fosterjord, respekten för sina föräldrar och de äldre, att fostra sina söner i kosackernas traditionella anda och ortodoxa tro, enligt gamla kosacktraditioner.

Kriget är alltså ett brödrakrig och lärdomen är förutom att fostra den kommande generationen även att motsättningar måste läggas åt sidan. Här kan vi se exempel på en balansgång i diskursen som vissa kosacker förväntades använda sig av. Samtidigt som en kosackorganisation inte kan ignorera en sådan viktig händelse som den 24 januari är måste diskursen hålla sig inom ramarna för vad som är lämpligt med tanke på att här inte finns någon separatistisk eller etno-partikularistisk retorik.

Artikel 2 från *Kazatjij krug* № 3 (1275) 26 januari 2018

Скорбная дата

Tragiskt datum

Med rubriken "Скорбная дата " "Tragiskt datum" börjar Kazatjij krug sin artikel om den 24 januari och folkmordet på kosackerna. Min källa till texten är genom en pdf-fil som är den digitala versionen av en fysisk tidning. Artikeln är ursprungligen uppdelad i två delar, varav den första delen finns på första sidan.

På första sidan finns ett uttalande från Ataman V.G Goncharov (Атаман Всевеликого войска Донского казачий генерал В.Г. Гончаров), Ataman över registrerade kosacker i Don och tillsatt av ryska presidenten) som i sitt uttalande säger:

Атаман Всевеликого войска Донского казачий генерал В.Г. Гончаров,
обращаясь к казакам, отметил, что сегодня важно сохранить память о жертвах
той трагедии, не допустить повторения ошибок, совершённых сто лет назад.
Войсковой атаман подчеркнул, что в эти январские дни донские казаки
вспоминают своих пострадавших предков вне зависимости от того, чью
сторону они приняли в той братоубийственной войне.

Ataman av donkosackernas armégeneral Goncharev vände sig till kosackerna och

förklarade att idag är det viktigt att bevara minnet av de döda i denna tragedi och se till så att misstagen för 100 år sedan inte upprepas. Donkosackernas Ataman poängterar att under dessa januaridagar minns donkosackerna sina lidande förfäder oavsett vilken sida de deltog i under detta brödrakrig.

Här ser vi alltså en balansgång, där först och främst enandet i minnet poängteras. Ingen agent pekas ut och folkmordet benämns som ett misstag och avslutas med att inte ta ställning i någon av de stridandes sida, utan att lyfta fram lidandet "oavsett vilken sida de deltog i under detta brödrakrig".

Därefter kommer uttalande från en annan hög kosack, Nikolaj Semisotov (Николай Семисотов) en donkosack i Volgograd oblast (där tidningen Kazatjij krug är baserad).

На протяжении многих веков казаки верой и правдой служили своему Отечеству, защищали интересы страны, олицетворяя собой отвагу, мужество и силу. Их свободомыслие стало одной из причин геноцида казачества, его безжалостного уничтожения. До сих пор эта трагедия болью отзывается в сердцах казачьего народа.

Under många århundraden har kosacker troget och rättmätigt tjänat sitt fosterland, skyddat landets intresse, medan de förkroppsligat egenskaper som tapperhet, mod och styrka. Sinnet för frihet har varit en av anledningarna till folkmordet på kosackerna, dess brutala förintelse. Än idag är denna tragedi ett sår i det kosackiska folkets hjärta.

Här ges "folket" ett adjektiv, nämligen kosackerna, det kan man tolka som att det inte är det ryska folket han talar om, utan kosackerna.

Nikolaj Semisotov fortsätter:

Сегодня в память о безвинно убиенных казаках во всех храмах служат молебны, зажигают свечи. Мы свято храним память о тех страшных событиях и скорбим вместе со всеми, кому небезразлична судьба российского казачества.

Idag i alla kyrkor hedras minnet, hålls böner och tänds ljus för de oskyldigt dödade kosackerna. Vi upprätthåller det heliga minnet av dessa hemska händelser och vi lider tillsammans med alla dem som bryr sig om de ryska kazatjestvos öde.

Här poängterar han "alla de som bryr sig om", med andra ord belyser han att det finns folk i landet

som inte bryr sig, och artikulation läggs på "ryska" kazatjestvo.

Därefter avslutas uttalandet av Nikolaj Semisotov med orden:

Нам и нашим потомкам следует приложить все усилия для поддержания мира и стабильности. В условиях современных вызовов мы не можем допустить повторения подобных трагедий, братоубийственных войн, революционных потрясений.

Vi och våra ättlingar bör göra allt vi kan för att upprätthålla fred och stabilitet. Mot bakgrund av samtida utmaningar kan vi inte tillåta att sådana tragedier händer igen, brödrakrig eller revolutionära omvälvningar.

Genom att poängtera att kosackerna måste se till att bevara stabiliteten (status quo), kan vi se hur den rådande makten indirekt legitimeras

Därefter går artikeln över till uttalande från Den statliga kommittén för frågor rörande minoriteter och kosacker i Volgograds oblast:

Комитет по делам национальностей и казачества Волгоградской области разделяет скорбь по случаю траурной даты и чтит память безвинных жертв кровавых расправ.

Kommittén delar sorgen i samband med detta tragiska datum och hedrar de oskyldiga offren av dessa blodiga massakrer.

Här ser vi att en balansgång pågår, genom att visserligen poängtera lidandet och minnet av händelserna, men samtidigt undvika att peka ut dem som är skyldiga.

Däremot specificeras antalet döda:

Мы скорбим по всем людям, которые погибли от массовых репрессий. Насчитывается до полутора миллиона погибших среди донских казаков.

Vi sörjer alla människor som blev dödade av den massiva repressionen. Uppemot 1.5 miljoner donkosacker dog.

Metaforen med såret i hjärtat återkommer:

До сих пор кровоточит эта рана в сердцах казачьего народа, болью отзывается

трагедия и воспоминания о ней в душе каждого человека.

Än idag blöder detta sår i kosackernas folks hjärta, tragedin och minnet av händelserna åsamkar smärta i varje människas själ.

Nedanstående uttalande belyses den geografiska kopplingen av kommittén, men sammanknyter även minnet av den 24 januari till något helt annat:

Сегодня, накануне 75-летия Победы в Сталинградской битве мы вспоминаем героический подвиг казаков, сражавшихся на фронтах в годы Великой Отечественной войны. В течение многих веков казачество верой и правдой служило Отечеству, было символом свободы, патриотизма и воинской доблести.

Idag, 75 år efter segern i Stalingrad minns vi kosackernas hjältemodiga bedrifter, när de slogs vid fronten under det stora fosterländska kriget. Under många århundraden har kazatjestvo troget och rättfärdigt tjänat fosterlandet och varit symbol för frihet, patriotism och militär tapperhet.

Med detta uttalande sammanlänkar kommittén minnet av kosackernas heroism med minnet av segern vid Stalingrad. Om vi bortser från den geografiska kopplingen (Volgograd som tidigare var Stalingrad) så är det en intressant parallell. Segern vid Stalingrad som normalt firas den 2 februari är en av den röda arméns största segrar och en av Sovjetunionens mest triumfartade händelser, jämförelsevis med ett av bolsjevikerna (som grundade röda armén) största brott mot mänskligheten. I nästföljande mening knyts kosackerna historia samman med det ryska fäderneslandet och det poängteras här att kosackerna både varit en symbol för frihet och patriotism. Det kommittén gör är alltså att bekräfta kosackernas identitet samtidigt som de sammanknyter dem till rådande konsensus om patriotism och sovjetnostalgi.

Современное казачество должно стать одним из основных факторов стабилизации ситуации в межнациональной и межконфессиональной сферах. Ведь от каждого из нас зависит мир и благополучие в нашем общем доме.

Samtida kazatjestvo är en grundfaktor för att stabilisera de internationella och interetniska relationerna. Vi är trots allt alla ansvariga för att vårt gemensamma hem ska präglas av fred och välstånd.

Här fortsätter kommittén med att aktualisera och knyta händelsen till vad som kan vara gynnsamt för den ryska centralmakten.

Artikeln avslutas med några tidpunkter för minnesstunden och därefter kommer tidningens redaktör med några egna kommentarer:

С первых лет возрождения казачества 24 января – это День памяти казаков – жертв политических репрессий и геноцида казачества. В этот день во всех православных храмах России и мира, в том числе в Крыму, читают заупокойные молитвы по казакам, невинно убиенным большевиками в соответствии с секретным циркулярным письмом Оргбюро ЦКРКП (б), положившим начало геноциду казачества на государственном уровне 24 января 1919 года. В результате геноцида казаков погибло около 3-х миллионов человек. Из них – 1,5 миллиона погибших из числа донских казаков.

Sedan de första åren av kosackernas återuppståndelse är den 24 januari dagen för att minnas kosackerna, som dog i det politiska våldet i folkmordet på kosackerna. Under denna dag i alla ortodoxa kyrkor i Ryssland och i världen, till exempel på Krim, läses böner för de kosacker, oskyldiga offer som bolsjevikerna på statligt initiativ i enlighet med det brev som cirkulerades av ЦКРКП påbörjade folkmordet mot kosackerna den 24 januari 1919. Till följd av kosackernas folkmord dog runt 3 miljoner människor, varav cirka 1.5 miljoner av de dödade var donkosacker.

Här kan vi se att tidningen tar steget längre än de intervjuade och pekar ut agenten av folkmordet, och att dessa agerade efter statligt initiativ. Även återuppståndelsen aktualiseras och betydelsen av denna framhävs i samband med minnet över händelsen. Det är först efter återuppståndelsen som denna dag firats och inte innan.

Artikel 3 från *Donskie Ogni*

Памяти жертв геноцида

Minnet av folkmordets offer

Tidningen *Donskie Ognj* börjar sin artikel traditionellt med att introducera dagen, för att sedan gå in på kosackernas militära tjänstgöring under ryska imperiet och därefter det som direkt kom att påbörja avkosackisering. Begreppet "братоубийственная война" används återigen istället för inbördeskrig.

När avkosackisering beskrivs nämns även "массовая депортация казаков" "Massdeportationer av kosacker" och senare:

Их земли и дома передавались горским народам, с которыми казаки всегда конфликтовали.

Deras mark och hus gavs till högländarna [folk från Kaukasus, översättarens anmärkning], som kosackerna alltid var i konflikt med.

Detta uttalande ges utan att specificera den geografiska platsen och behandlar brotten mot kosackerna som något enhetligt. Det *Donskie Ognj* refererar till är det som hände terekkosackerna efter Ordzjonikidzes order om deporteringen av terekkosacker (den första massiva deporteringen bolsjevikerna utförde), där tjetjener och ingusjier tog tillfället i akt och tog över tidigare kosackbyar (O'Rourke, 2007). Detta är en intressant iakttagelse då merparten av texterna som här analyseras behandlar främst det som hände kosackerna i Don (där folkmordet anses ha börjat och där de tillsammans med Kuban var mest numerära) och vad som hände exempelvis kosackerna längs Terek eller Uralfloden (där massvält och repression också rådde (Kolesnik, Eduard G., and Mikhail G. Tarasov, 2014) oftast förblir onämnt.

Även om ordet "brödrakrig" användes i början poängterar *Donskie Ognj* att:

Над Верхним Доном нависла невиданная беда, занесенная не внешним врагом, а теми, кто пришел под знаменем новой власти.

Norr om övre Don hotade en aldrig tidigare skådad katastrof, som inte orsakades av en extern fiende, utan av dem, som höll den nya maktens fana högt.

En intressant iakttagelse är att i artikeln pekats flertalet av de individuella agenterna ut likt just Ordzjonikidze, men citat kommer även från Trotskij (som hade vanan att uttrycka sig starkt och hänsynslöst i sina texter) och för att beskriva skrällen som rådde citerades även Michail Sjolochov i ett brev till Maksim Gorkij.

Начиная наступление, Троцкий писал о казаках: «Это своего рода

зоологическая среда, и не более того. Стомиллионный русский пролетариат даже с точки зрения нравственности не имеет здесь права на какое-то великодушие. Очистительное пламя должно пройти по всему Дону, и на всех них навести страх и почти религиозный ужас. Старое казачество должно быть сожжено в пламени социальной революции... Пусть последние их остатки, словно евангельские свиньи, будут сброшены в Черное море...».

I början av offensiven skrev Trotskij detta om kosackerna: Detta är en typ av zoologisk miljö och inget mer. 100 miljoner ryska proletärer har inga moraliska krav på sig till att visa någon generositet. Den renande flamman måste löpa längst med hela Don och injaga skräck, nästintill en religiös sådan måste föras till dem alla. De gamla kosackerna ska brännas i flamman av den omvälvande samhällsrevolutionen.... Låt de kvarvarande, likt de evangeliska svinen bli nerkastade i Svarta Havet.

Detta är ett citat som återkommer i flera olika blogginlägg och andra texter skrivna med anledning av denna minnesdag och som visar det djupa hat somliga av de högt uppsatta bolsjevikerna kände för kosackerna.

Donskie Ogni går igenom förstörelsen i siffror och här kan man se att de olika aktörerna använder sig av olika källor.

Только на Дону погибло от 800 тысяч до миллиона человек – около 35% населения. Уже к началу 1920 года казачество было практически уничтожено...

Bara i Don dog 800 000 till en miljon människor, ca 35% av befolkningen. Redan i början av 1920 var kazatjestvo praktiskt taget förintad...

Artikel 4 från *Volno-Kazatjevo Dvizjenija*

Крестный ход 21 января 2017 ко дню геноцида казачьего народа 24 января 1919 года

Kristen vallfärd den 21 Januari 2017 till minne av folkmordet på kosackerna den 24 Januari år 1919.

I ett inlägg av Dudarev från Den Fria Kosackrörelsen (Вольно-Казачьего Движения) förs en annan diskurs. Den fria kosackrörelsen finns på flera olika ställen och trycker även en tidskrift som utkommer ett par gånger om året. Deras officiella hemsida används huvudsakligen för att beskriva organisationens syfte, medan VK och bloggportalen livejournal används av rörelsen för att publicera sina artiklar och nyheter. Inlägget börjar förvisso med att poängtera betydelsen av datumet och det faktum att representanter från den fria kosackrörelsen var närvarade på en minneshögtid. Därefter nämns även att en kristen vallfärd till minnet av de mördade kosackerna genomförts. Effekterna av avkosackisering beskrivs däremot på ett annat sätt och istället för att nämna antalet döda eller presentera någon vittnesskildring har artikeln ett tydligt fokus på folkmordets politiska konsekvenser.

Последствия тех мер предпринимаемых к казакам известны: были уничтожены казачьи республики, а так же Юго-Восточный Союз - федеративное казачье государство являющиеся по сути Казакией. Также были истреблено и выселено огромное количество наших соплеменников разного возраста и пола, взамен которых в казачьи станицы заселяли великорусов, малорусов и прочих инородцев.

Konsekvenserna av det som företogs mot kosackerna är kända: Kosackernas republiker blev förstörda, även den sydöstra konfederationen, den federala kosackstaten som i huvudsakligen är Kazakija. Förutom det blev ett stort antal av våra fränder i alla åldrar, män som kvinnor utrotade och avhysta, i gengäld blev nu kosackbyarna befolkade av ryssar, ukrainare och andra utlänningar.

Här poängteras det alltså att bolsjevikernas avkosackisering tog död på kosackernas dröm om självbestämmande och de fria republikerna de satte upp under de turbulenta åren av inbördeskrig. Inte nog med att kosacker mördades, bolsjevikerna förde också en process av folkutbyte, där de tidigare kosackbyarna nu befolkades av "ryssar, ukrainare och andra utlänningar". Här kommer strömningen av etno-partikularism till uttryck, som finns hos de kosacker som hävdar att de utgör ett separat folk. Artikulationen är att vänta, då de fria kosackerna utgör en av de mest välkända grupperna som förespråkar detta. Även "Kazakija" omnämns vilket är ett tänkt hemland som utgörs

av traditionella kosackområden och som är av stor betydelse för kosacker som förespråkar separatism.

Vidare beskrivs hur merparten av dem som deltog under minneshögtiden och vallfärden var registrerade kosacker, som ofta är underordnade någon statlig myndighet och förutsätts utgöra de mer Kreml-vänliga och icke etno-partikularistiska kosackerna.

В основном на мероприятии присутствовали члены интернационального Донского Реестрового казачества, а также учащиеся Кадетских корпусов попусту не знающих даже о существовании казачьего национального флага. Huvudsakligen var tillställningens deltagare medlemmar av den internationellt registrerade Dons kazatjestvo och även studerande kadetter som inte ens kände till kosackernas nationella flagga.

Här nämns även den flagga den fria kosackrörelsen använder sig av och som är tänkt att utgöra flaggan för det självständiga "Kazakija".

En del av dessa närmade sig organisationen under vallfärden och de fria kosackerna anmärkte detta:

Возможно, что среди интересующих было большее количество наших соплеменников, спящих в великорусском дурмане реестрового болота. Det är fullt möjligt att den större andelen av intresserade utgjordes av våra anförvanter, som sov djupt försänkta i det storryska registreringsträsket.

Därefter vänder sig Dudarev direkt till läsaren:

Основной вопрос к казакам: - Где вы были в этот день?

Den viktigaste frågan till kosackerna är: Var var ni denna dag?

Где наша тяга к борьбе, позиционирование существования казачьего народа?

Мероприятие к слову были организовано казаком, но большее кол-во присутствующих представляло собой по ментальности общероссийскую массу из инородцев и обрусевших казаков.... А люди в национальных костюмах, причисляющие себя к казачьей национальности не явились.

Var är vår törst för kamp? Var är viljan att kämpa för kosackernas

existensberättigande? Tillställningen var enligt utsago organiserad av kosacker, men merparten av dem som deltog tillhörde en allmänrysk massa bestående av andra nationaliteter och russifierade kosacker. Inte heller fanns här några människor i folkdräkt som ville manifesteras sin kosacktillhörighet.

Sedan följer en kritik mot vad som kan tänkas vara de kosacker som ofta håller till på olika nätverksplattformar, men som inte dyker upp på olika evenemang. Inte nog med att det var så få som dök upp på en tillställning som är så viktig i kosackernas kalender. De som sedan dök upp visade sig inte vara av det rätta virket, utan verkade tillhöra dessa registrerade kosacker som antingen inte har kunskapen eller inte delar de fria kosackernas etno-partikularistiska hållning.

Если на подобные шествия приуроченные к событиям связанным с казачьим народом будут стоняться одни лишь реестровые, но не будет на них казаков, то решения вопроса о признании нас какими-либо силами будет под вопросом.

Om det i framtiden inte är kosacker utan endast registrerade kosacker som närvarar vid liknande arrangemang som hedrar minnet av viktiga händelser i kosackernas historia, så kommer våra möjligheter att tilldelas några som helst rättigheter inte bli genomförbara.

Här ser vi att författaren är orolig för den utveckling som sker, där de registrerade kosackerna dominerar. Dessa registrerade kosacker är knutna till den ryska centralmakten och beslutsfattarna på ett eller annat sätt. Författaren menar att den obesvarade frågan om kosackernas etniska status härmed kommer att ebba ut och i själva verket inte längre förespråkas av kosacker.

Som avslut väljer författaren Dudarev att underteckna sin geografiska position som Rostov i ”Kazakija”.

Artikel 5 från *Monarchist*

В России помянули жертв большевицкой политики расказачивания

I Ryssland mindes man offren av bolsjevikernas avkosackiseringspolitik

Den sista artikeln som här analyseras är från *Monarchist* (Монархистъ) och som är hämtad från

monarchist.info en hemsida som är knuten till tidskriften Monarkist, vilket är den första monarkistiska tidskriften i Ryssland efter Sovjetunionens fall med underrubriken ”за веру, царя и отечество” ”för tron, tsaren och fäderneslandet”. Denna artikel presenterar ännu en diskurs, som relaterar till kosackernas identitet, nu baserad på deras ortodoxa tro. I artikeln beskrivs olika minneshögtider för offren som genomfördes diverse olika kyrkor. Evenemang utanför det kyrkliga uppmärksammas ej. Ofta beskrivs inte bara vilken vojska som deltog i minneshögtiden utan även vilka präster.

Обращаясь к собравшимся, Митрополит Кирилл, в частности, сказал:
«Сегодня Донской монастырь, на протяжении веков покровительствующий русскому воинству, едва вмещает всех желающих помолиться о жертвах, вспомнить о несправедливо и мучительно погибших в результате тяжких преступлений советского периода... Сегодня славное казачество успешно возрождается и развивается. Конечно, в нашей жизни есть проблемы, трудности, преодоления. Но духовно-нравственная основа казаков, их колоссальный потенциал будет поддержан на государственном уровне...».

Vänd mot församlingen sa metropolit Kirill bland annat detta: Dons kloster, som i århundraden har skyddat den ryska armén, kan i dag knappt inhysa alla dem som vill be för och minnas dem som offrat sig och som orättfärdigt och plågsamt har dött till följd av de grymma brott som begåtts under den sovjetiska eran.... Idag har det ärorika kazatjestvo lyckats återuppstå och utvecklas. Naturligtvis finns det problem och svårigheter som måste överkommas. Men den andligt-moraliska naturen hos kosackerna, deras enorma potential kommer att understödjas på regeringsnivå.

Kirill kopplar här samman kosackernas lidande med ortodoxi. Sovjetunionen pekats ut som agenten till mördandet och de som sörjs är alla kristna själar.

Monarchist belyser även en minneshögtid i St Petersburg i Крестовоздвиженского казачьего собора (Kosackernas heliga korset katedralen) där:

В Санкт-Петербурге в приходе Крестовоздвиженского казачьего собора была отслужена панихида по погибшим блокадникам и по казакам – жертвам геноцида казачества. Панихиду совершил настоятель прот. Владимир Сергиенко – духовник «Невской станицы» и Крестовоздвиженского казачьего братства. В заупокойной молитве были помянуты «все усопшие православные

христиане, Цари и Царицы, Императоры и Императрицы, князья и княгини благочестиво Господу послужившие, атаманы и казаки и все русские воины на поле брани за Веру, Царя и Отечество живот свой положившие, от безбожных властей в годину лютую расказаченные, умученные, убиенные и от глада скончавшиеся».

I Sankt Petersburg i kosackernas katedral av det heliga korsets upphöjelseförsamling hölls det en minnesstund för de som dött under belägringen av Leningrad och kosackerna som mördats under folkmordet. Minnesstunden hölls av ärkepräst Vladimir Sergienko, biktfader i Nevskoj Statnisa och i det heliga korsets kosackiska brödraskap. Under minnesmässan mindes alla de som hängivet tjänat Gud, atamaner och kosacker och alla de ryska soldater som på slagfältet stridit för sin tro, för tsaren och för fosterlandet och som gav sina liv i kampen mot ogudaktiga makter under dessa svåra år då de slutat sina dagar avkosackiserade, plågade, nedslagna och utsvultna.

Här ser vi en intressant jämförelse som vi även kunde notera i Kazatjij krug, där kosackerna sammanlänkas med inte bara andra kristna som dött under inbördeskriget utan även folk som dog i kampen för Sovjetunionen under andra världskriget, som i ovanstående exempel under blockaden av Leningrad. I ovanstående exempel, belägringen av Leningrad, en av andra världskriget blodigaste belägringar med miljoner civila dödsoffer. Detta är alltså ännu ett exempel hur kosackernas lidande inte ställs direkt emot Sovjetunionen, utan tvärtom sammankopplas minnena.

I Kuban uppmärksammades Ataman Nikolaj Doludas ord om avkosackiseringen:

За что большевики так боялись и стремились уничтожить казачество? За то, что казак – это воин, который всю свою жизнь служил Государству Российскому, принимал присягу на верность. Казаки были готовы к самоорганизации. Они не могли изменить уклад свой жизни и торговать своей историей, культурой, традициями и обычаями. Вот этого и боялись. Но казачество до конца уничтожить не удалось, и с начало 1990-х годов началось возрождение. Сегодня мы не только опираемся на героическое прошлое наших предков, мы сами пишем свою историю. Нас уважают за наши дела – это и участие в охране общественного порядка, участие в охране государственной

границы. Мы первыми приняли участие в ликвидации страшного наводнения в Крымске, мы помогли возвращению Крыма в Россию – стояли на Перекопе, Турецком валу, круглосуточно несли службу по охране порядка в Севастополе».

Vad var det som fick dem att vilja störta Kazatjestvo? Svaret finns att söka i det faktum att en kosack, det är en krigare, som hela sitt liv tjänstgjort den ryska staten och som har svurit en ed av trohet. Kosackerna var redo att organisera sig själva. De ville inte ge upp sitt sätt att leva, eller byta bort sin historia, kultur, traditioner och seder. Det var detta som de fruktade. Men kazatjestvo lyckades de inte förintä helt och sedan 1990-talet har det skett en återuppståndelse. Idag förlitar vi oss inte bara på våra hjältemodiga förfäder utan vi skriver även vår egna historia. De respekterar oss för det vi gör, vår delaktighet i att skydda landets allmänna ordning, och i skyddandet av landets gränser. Vi var de första som deltog i arbetet efter den hemska översvämningen i Krymsk, vi hjälpte till att återta Krim till Ryssland, vi stod i Perekop [historisk stad på Krim, som totalförintades under den röda arméns offensiv för att ta Krim år 1920, översättarens anmärkning], turkiska vällen, dygnet runt patrullerade vi och bibehöll ordningen i Sevastopol.

Här ser vi återigen ett uttalande från en högre kosack som har en mer Kreml-vänlig attityd. Samtidigt som Nikolai pekar ut agenten (bolsjevikerna) kopplar han agentens agerande till kosackernas trogna tjänstgöring. Istället för att likt andra belysa det stora hat som vissa högre bolsjevikerna hade mot kosackerna och mot de ortodoxa så väljer Nikolaj att poängtera kosackernas ståndaktighet och deras starka lojalitet gentemot Ryssland. Därefter gör han en intressant koppling till dagens geopolitiska läge och uppmärksammar kosackernas deltagande i konflikten med Ukraina 2014. Han kopplar minnet av det förgångna till de nutida kosackernas identitet och uppmanar fortsatt lojalitet gentemot Ryssland.

5.0 Diskussion

Efter att ha studerat kosackerna i över ett års tid kan jag konstatera att det finns en hög historisk medvetenhet bland kosackerna. De minnen som väcker mest debatt är enligt mig minnen som behandlar det ryska inbördeskriget och då framförallt "folkmordet". En diskussion som onekligen

finns, som står utanför denna studie men som är värd att beakta är frågan kring ifall händelserna för 100 år sedan var ett "folkmord", politisk repression eller massmord. Onekligen finns det olika perspektiv på detta, vilket kommer i uttryck i bland annat Ivanovs studie (Ivanov 2013, s 57). Likt frågan om kosackernas etniska status är detta en viktig del av den akademiska debatten och den pågående debatten visar att det inte råder konsensus kring frågan. I denna studie kommer inga slutsatser dras angående legitimiteten av termerna "folkmord" eller "massmord".

5.1 Synen på Sovjetunionen och identitet

I min analys av transitivitet som nämnts i teori- och metodkapitlet kan vi se hur utpekandet av agenten (i detta fall vem som är förövaren av folkmordet) kommer till uttryck på olika sätt. I flera artiklar går det att observera användandet av termer som "Orgburo" (Оргбюро) eller "bolsjeviker" (большевик), som ibland nämns i samband "politisk repression". Att peka ut förövarna till brotten begångna under Sovjetunionen är enligt Khazanov (2008, s 305) ganska ovanligt. Ibland presenteras individer som exempelvis Trotskij, vars uttalande om kosacker citerades i artiklarna Donskie Ogni och Monarchist. I den fria kosackrörelsens artikel pekas en annan skyldig agent ut som inte är förövaren till folkmordet utan en av dem som anses förråda den samtida kosackrörelsen. I artikeln från Monarkist citeras biktfader Vladimir i St Petersburg vars bön nämner tsaren och tidigare kejsare tillsammans med kosackerna och benämner bolsjevikerna som den gudlösa makten (безбожных властей). Förövarna enligt Monarchist är först och främst de anti-kristna eller gudlösa. Detta är att vänta sig av en tidskrift som är öppet monarkistisk, som har en nostalgi för Tsarrysland och den ortodoxa trons dåvarande utbredning.

Valet av hur de beskriver inbördeskriget framhäver också ideologiska skillnader. Medan donkosackernas officiella hemsida och de som intervjuats i Kazatjij krug och Donskie ogni använder sig av benämningen "brödrakrig" är detta inte närvarande i Monarchist eller i den fria kosackrörelsens artikel. Detta ord anser jag tonar ned förövaren och jag knyter ordvalet till den allmänna sovjetnostalgin, som undviker användandet av ord som "inbördeskrig" och istället betonas att det var ett krig mellan två närstående fraktioner. Bruket av detta ord blir därför av central betydelse i artiklarnas 1 och 2 diskurs. Under förutsättning att Ryssland nu delvis tagit på sig rollen som Sovjetunionens efterträdare (Tolbakov 2011) är det logiskt att de mer Kreml-vänliga organisationerna väljer att inte göra fienden, i detta fall bolsjevikerna, till ett främmande folk eller stat. Den officiella sidan (artikel 1) för donkosackerna skriver att motsättningar (indirekt förstått som motsättningar mellan kosacker och staten) måste läggas åt sidan medan Ataman Goncharev

benämner (i artikel 2) folkmordet som "ett misstag" och understryker vikten av att minnas de stupade från bägge lägren. Denna diskurs står i kontrast till den fria kosackrörelsen som istället väljer att betona de självständiga kosackrepublikernas fall, vilket i sin tur antyder att bolsjevikerna invaderade två suveräna stater och annekterade det tänkta "Kazakija". Minnet av dessa två självständiga kosackrepubliker blir alltså mycket mer centralt för de separatister och etno-nationalister som den fria kosackrörelsen representerar, jämfört med de Kreml-vänliga.

Konsekvensen av folkmordet berörs också på olika sätt. Donkosackernas officiella hemsida, Kazatjij krug och Donskie ogni tar upp förstörelsen av kazatjestvo. I den fria kosackrörelsen omnämns det politiska och kosackrepublikerna som förstördes och de demografiska förändringar som påverkade Don och Kuban. I Monarchist omnämns alla de mördade kristna.

Det är också olika siffror som nämns i fråga om antalet döda kosacker under inbördeskriget. I Kazatjij krug nämner "Den statliga kommittén för frågor rörande minoriteter och kosacker i Volgograds oblast" att 1.5 miljoner donkosacker dog. I Kazatjij krug nämns i slutet av artikeln att 3 miljoner dog, varav 1.5 miljoner av dessa var donkosacker. I Donskie Ognis artikel nämns det att i Don dog mellan 800–1 miljon människor och till slut i Monarkist nämns det att 3 miljoner kosacker dog över hela landet. Dessa olika siffror visar att forskningen och konsensus inte är helt eniga om folkmordets konsekvenser.

I den fria kosackrörelsens artikel bildas en ekvivalenskedja- alltså hur olika begrepp positivt eller negativt knyts samman till att forma en identitet där officiellt registrerade kosacker omnämns som något negativt och den fria kosackrörelsens identitet befästs genom att kontrasteras mot dessa registrerade kosackerna, som till skillnad från dem själva är konformister. De ryssar och ukrainare som flyttade in i Don och Kuban efter folkmordet beskrivs av den fria kosackrörelsen som utlänningar. Ett uttalande som alltså särskiljer kosacker från ryssar och ukrainare och pekar även ut dessa som förövarna till "Kazakijas" förstörelse. Den fria kosackrörelsen med sin idé om "Kazakija" uttrycker en specifik form av regional identitet som inte de Kreml-vänliga kosackerna delar. Det är samtidigt svårt att konstatera ifall ena sidan har en starkare regional identitet än den andra. En regional identitet kan vara dynamisk (Oppong 2013, s 10) och det begränsade materialet ger inte utrymme för slutsatser om ämnet i denna studie. Däremot vill jag hävda att man kan observera en viss interregional solidaritet, där kosacker (och andra) i minneshögtiden knyts samman med kosacker i andra regioner, då högtidlighållandet minns alla kosacker som dog under den politiska repressionen och inte bara i Don.

De kosacker som jag benämnt som Kreml-vänliga går enligt mig en balansgång mellan att vara kosacker där samtidigt lojaliteten gentemot Ryssland betonas. Denna balansgång uttrycker i sig en ekvivalenskedja. Subjektet är kosacker, men detta är kosacker som inte uttrycker något agg mot den rådande makten eller har en uttalad kritisk ton mot sovjetnostalgin. Denna diskurs betonar samexistens och att vara kosack innebär inte att stå i opposition mot Kreml. De mer Kreml-vänliga kosackerna nämner inte öppet fienderna inom sin egna led utan fokuserar mer på att i positiva ordalag knyta sin identitet till nuvarande regim och anammar även delvis den allmänt positiva synen på Sovjetunionen. På motstående sida befinner sig den fria kosackrörelsen som i sin tur bygger en identitet kring vad de inte är. De står enligt deras egna ord i motställning till de ”sovande” registrerade kosackerna. Deras identitet utmärks av en skiljelinje mellan sovjetnostalgin och att vara en rättrogen kosack.

Den ortodoxa tron utgör en nyckelfaktor i kosackernas identitet. Tidskriften *Monarchist* är den som framförallt poängterar denna faktor och även knyter samman kosackernas lidande med alla de andra troende som fick sätta livet till för 100 år sedan. *Monarchist* bildar en alternativ ekvivalenskedja som baseras på kristna nodalpunkter. Genom att beskriva ceremonier från kyrkor över hela Ryssland knyter *Monarchist* samman subjektet, alltså den tänkte läsaren som förväntas bestå av både icke-kosacker tillsammans med kosacker, genom deras gemensamma ortodoxa tro.

5.2 Hegemoni och diskurs mot diskurs

I min analys har jag observerat att det finns två huvudsakliga diskurser bland kosackerna. Dessa två diskurser har jag definierat i anknytning till de mer Kreml-vänliga kosackerna och de etno-partikularistiska kosackerna. I materialet som analyserats kan vi se att det finns en medial-hegemoni, där de Kreml-vänliga kosackerna dominerar. Dominansen kan självfallet grunda sig i att dessa kosacker utgör majoriteten av kosackerna och att etno-partikularisterna utgör en minoritet. Den fria kosackrörelsen noterar själva att merparten av kosackerna vid den minneshögtid de närvarade vid utgjordes av registrerade kosacker och kosackanknutna kadetter och bekräftar indirekt deras ställning som en minoritet inom kosackerna. I artiklarna från *Donskie Ogni* och *Monarchist* vilka inte har en direkt koppling till kosackerna kan vi genom citat från de olika representanterna från kosackrörelsen se denna påtagliga hegemoni. Denna hegemoni leds av dem som följer den i Ryssland allmänt patriotiska hållningen. Dess representanter beskriver kosacker

som offer för en händelse men samtidigt söker de inte gottgörelse. De Kreml-vänliga kosackerna för en diskurs som man kan betrakta som en balansgång mellan att hedra minnet av de dödade kosackerna samtidigt som de inte vill gå allt för hårt ut mot Sovjetunionen. Kommittén citerad i Kazatjij krug nämner 75års firandet av segern vid Stalingrad i samband med minnet av folkmordet på kosackerna. Med denna intressanta jämförelse poängterar kommittén att kosackerna trots folkmordet varit lojala mot Sovjetunionen/Ryssland. Syftet kan grunda sig i att de vill skambelägga Sovjetunionens agerande och framhäva kosackerna som en medgörlig förlorare, men det kan även grunda sig i just denna balansgång, där kritiken mot Sovjetunionen vägs upp med att prisa dess triumfer. Att dessa Kreml-vänliga kosacker känner sig manade att gå denna balansgång är ett bevis i sig för den starka sovjetnostalgin som råder i landet.

Goncharev och de mer Kreml-vänliga kosackerna har inget intresse av att främja en etno-partikularistisk hållning eller separatism och händelsen används inte som en katalysator för att främja en politik som går emot Kreml. Tvärtom använder de Kreml-vänliga kosackerna högtiden för att främja sina aktiviteter och att belysa kosackernas plats i samtida Ryssland. Ataman Nikolai Doludas belyser hur kubankosacker deltog under den ryska annekteringen av Krim år 2014 och deras hjälparbete vid naturkatastrofer. Genom att belysa annekteringen och hjälparbete framhävs inte bara kosackernas lojala hållning till Kreml utan även att kosackerna är aktiva beskyddare av dess politik. I Goncharevs och Doludas uttalande finns således ingen kritik mot den rådande hegemonin.

Man kan urskilja en konflikt mellan de olika grupperna, där minnet av folkmordet huvudsakligen följer viss politisk diskurs. Den fria kosackrörelsen vill däremot använda sig av denna kollektiva identitetshistoria som ett fundament i deras politiska agenda som är centrerad kring kosackernas etno-partikularism. I det material jag analyserat står den fria kosackrörelsen som ensam utmanare av hegemonin, se exempelvis det metaforiska uttalande Dudarev gör när han benämner de registrerade kosackerna som försjunkna i sömn och ignoranta. Dudarev är inte bara missnöjd med uppslutningen från det egna ledet utan missnöjet baseras även på att de som faktiskt deltog inte var ”riktiga” kosacker. Det är en nästintill deprimerande stämning som Dudarev skapar, han har en snarast apokalyptisk syn på framtiden och kopplar denna negativa framtidsbild till de registrerade kosackerna.

5.3 Det kollektiva minnet

Enligt Khazanov vill inte det ryska folket ha brott begångna under Sovjetunionen som en samlingspunkt i deras kollektiva minne (2008, s 293). Kanske är det likadant för kosackerna. De mer Kreml-vänliga kosackerna betonade i sina uttalanden vikten och betydelsen av kosackerna i samtida Ryssland, deras positiva inflytande som t.ex. när de bidrog till att hjälpa till vid översvämningar, eller hur de skyddade fosterlandets gränser och även strider för landet. Ataman Goncharev betonar vikten av att lägga motsättningar åt sidan, med andra ord förespråkar han en politik av glömska. Denna kollektiva identitetshistoria och minnet av händelsen används då delvis för att förvränga kunskap, något som Jörgsen och Phillips behandlar när de definierar ideologi (2002, s 15). Istället för att betona den starka anti-kommunistiska andan som dominerade i kosackernas landområden eller självständighetstankarna väljer dessa Kreml-vänliga företrädare att benämna kriget som ett brödrakrig. Minnet av folkmordet är således fortfarande av betydelse men detta kollektiva minne görs förenligt med de Kreml-vänliga kosackernas syn på kosackernas plats och identitet i samtida Ryssland. Denna upptäckt är intressant att relatera till Assmans teori om att kollektiva minnen varar i ungefär 100 år, och vi kan se att minnet av "folkmordet" inte verkar ebba ut. I själva verket har minnet blivit återaktualiserat först under de senaste två decennierna.

Den kollektiva identitetshistorien som den fria kosackrörelsen vill förmedla genom högtidlighållandet av minnet grundar sig i en konflikt som egentligen sträcker sig längre tillbaka i tiden än upprättandet av Sovjetunionen. Den fria kosackrörelsen vill påpeka en etnisk distinktion som skiljelinje mellan ryssar och kosacker, som stod på var sin sida av konflikten. De fria kosackrepublikernas korta självständighet poängteras utan att nämna den vita sidan (som stred mot bolsjevikerna under det ryska inbördeskriget). Tiotusentals kosacker stred och dog under bland annat general Wrangel som gjorde allt i sin makt för att bibehålla det ryska imperiet.

Khazanov menar att minnet av Sovjetunionens brott är starkare hos etniska minoriteter än hos etniska ryssar, (2008, s294) kanske är det relativt svalt intresset för händelsen en reflektion baserat på att kosackerna inte ser sig som något annat än ryssar. Att delta i en högtid där två kollektiva identiteter (ryss och kosack) ställs mot varandra skulle således kunna leda till förvirring och en identitetskris.

5.4 Slutsats

Betydelsen av folkmordet är viktig för bägge grupperingar men minneshögtiden används i olika syften. Denna studie har bekräftat att de som definierats som Kreml-vänliga kosacker går en balansgång mellan att förvalta minnet av folkmordet på kosackerna och att följa den generellt positiva synen på Sovjetunionen. De är att betrakta som Kreml-vänliga då de inte förespråkar separatism, etno-partikularism samt att de har ett nära samarbete med makten. De Kreml-vänliga kosackerna använder balansgången i sin diskurs som en byggsten i deras identitet, dvs en kosackidentitet som inte ställs emot deras identitet som ryssar. Dessa Kreml-vänliga kosacker dominerar kosackrelaterad media och har etablerat en hegemoni. Mot deras diskurs står i denna studie som ensam utmanare den fria kosackrörelsen som representerar de etno-nationalistiska eller etno-partikularistiska kosackerna i Ryssland. Den fria kosackrörelsen bekräftar att de Kreml-vänliga kosackerna dominerar och ser dessa som icke-värdiga representanter för kosackerna. Folkmordet representerar för dem inte bara förstörelsen av kazatjestvo utan även den kortvariga självständigheten.

6.0 Referenslista

Arnold, R. (2014). *Testing constructivism: why not more "Cossacks" in Krasnodar Kray?* Post-Soviet Affairs, 30(6), pp.481-502

Ashmore, R, D. Deaux, K. and McLaughlin-Volpe, T. (2004). *An organizing framework for collective identity: articulation and significance of multidimensionality.* Psychological bulletin, 130(1), p.80.

Boeck, B J. (1998). *The Kuban 'Cossack revival (1989–1993): The beginnings of a Cossack national movement in the North Caucasus region.* Nationalities Papers, 26(4), pp.633-657.

Boeck, B.J. (2009). *Imperial boundaries: Cossack communities and empire-building in the age of Peter the Great.* Cambridge University Press.

Burgess, John P. (2009). "*Orthodox resurgence: Civil religion in Russia.*" Occasional Papers on Religion in Eastern Europe 29.2: 1

Jørgensen W, M, Phillips L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Studentlitteratur.

Khazanov, Anatoly M. (2008). "*Whom to mourn and whom to forget?(Re) constructing collective memory in contemporary Russia.*" Totalitarian Movements and Political Religions 9.2-3 : 293-310.

Kislitsyn, S. (2013). *Problems of developing cossack identity*. Identity and collective memory, p.116.

Kolesnik, Eduard G, Tarasov Mikhail G. (2014). *The Ural Cossacks in World War I and the Civil*

Misztal, Barbara A. (2010). "*Collective memory in a global age: Learning how and what to remember.*" Current Sociology 58.1 (2010): 24-44.

Nora, P. (1989). *Between memory and history*. Representations 26, no. 1: 712.

Phinney, Jean S, & Ong Anthony D, (2007). "*Conceptualization and measurement of ethnic identity: Current status and future directions.*" Journal of Counseling Psychology 54.3 (2007): 271.

Oppong, Steward Harrison. (2013). "Religion and identity." American International Journal of Contemporary Research 3.6 : 10-16.

O'Rourke, Shane. (2007). "*Trial run: the deportation of the Terek Cossacks, 1920.*" (2007).

Paasi, Anssi. (2003). "Region and place: regional identity in question." Progress in human geography 27.4: 475-485.

Popov, A., (2018). *Re-enacting "Cossack roots:" embodiment of memory, history, and tradition among young people in southern Russia*. Nationalities Papers, 46(1), pp.1-19

Toje, H. (2006). *Cossack identity in the new Russia: Kuban Cossack revival and local politics*. *Europe-Asia Studies*, 58(7), pp.1057-1077.

Torbakov, Igor. (2011). *History, Memory and National Identity Understanding the Politics of History and Memory Wars in Post-Soviet Lands Demokratizatsiya*; Summer2011, Vol. 19 Issue 3, p209

Ulrich, R. (2015). *Power and Pride: The Mythologization of the Cossack Figure in Russian History and Its Impact on Modern Russian National Identity*. *Kaleidoscope*, 8(1), p.11.

Weedon, Chris, and Glenn Jordan. (2012). "Collective memory: theory and politics." *Social Semiotics* 22.2 (2012): 143–153.

6.1 Källor på ryska

Герман О. Б. (2003). *Правовое положение крестьянства и казачества Юго-Востока Европейской России в 1861–1920 гг.* / О. Б. Герман. – Ростов-на Дону: Изд-во Ростовского университета, – 575 с.

Граждан, В.Д. (2008). *Казачи и проблема казачьей республики*. *Власть*, (4).

Иванов А. В. (2013). *Расказачивание» – трагический, но закономерный финал. Возрождение казачества: каким ему быть?* / А. В. Иванов // *Научный диалог*. – 2013. – № 6 (18) : История. Социология. Этнография. – С. 43–62.

Кокарев, Е.А. (2014). *Развитие законодательства о казачестве и казачьих объединениях в современной России*. *Общество и право*, (1 (47)).

Мацевский, Герман Олегович. (2012). *"Идеологемы современного казачьего движения."* *Современные исследования социальных проблем* 9

Мацевский, Герман Олегович. (2012). *"Государственная политика в отношении российского казачества в начале XXI века: основные тенденции."* *Известия Тульского государственного университета. Гуманитарные науки* 1-1 (2012).

Мурзина, И.Я. (2015). *Традиции казачьего воспитания: этический аспект*. Человек в мире культуры, (2).

Перепись населения (2002). Том 4 — «*Национальный состав и владение языками, гражданство*». 3. Население по национальности и владению русским языком по субъектам Российской Федерации.

Переписи населения (2010) года. Том 4. *Национальный состав и владение языками, гражданство* 3. Население по национальности и владению русским языком

Рвачева, О.В. (2014). *Казачество в современном социокультурном пространстве Юга России: проблемы возрождения и взаимодействия с другими народами*. Известия Волгоградского государственного технического университета, 17(13 (140))

6.2 Artiklar

Войсковое казачье общество Всевеликое Войско Донское Официальный сайт fråн: <http://www.don-kazak.ru/news/den-pamyati-i-skorbt/> [Hämtad 17 April 2018 GMT: 12:30]

Вольно-казачьего Движения fråн: <https://vkd-prisud.livejournal.com/48334.html> [Hämtad 17 April 2018 GMT: 12:30]

Донские огни fråн <http://donskieogni.ru/pamyati-zhertv-genotsida/> [Hämtad 17 April 2018 GMT: 12:30]

казачий круг № 3 (1275) 26 января 2018 г.

Монархистъ fråн: <http://monarhist.info/news/2979> [Hämtad 17 April 2018 GMT: 12:30]